

CANADA.

THE SWEDISH WEEKLY.

ÅRG. X—N:R 24.

WINNIPEG, MAN., 5 JUNI 1902.

LÖP. N:R 521.

Fredi Sydafrika.

BOERNA FÖRLORE SIN NATIONELLA SJÄLFSTÄNDIGHET, MEN ERHÅLLA SJÄLFSTYRELSE. ERKÄNNANDE AF SITT MODERSMÅL SART 15 MILLIONER DOLLARS ATT IStÄndsätTA SINA FARMAR.

Kruger får återvända hem.

Efter ett par veckors trånga underhandlingar mellan Krugers och boergeneralerna undertecknades fredspolis i Pretoria på måndagen den 31 maj. Fredsdraget innehåller följande punkter:

1. Alla boerstyrkor i fält nedläggas från och med nu sina vapen, samt överlämnas alla sina kanoner, gevär, ammunition och öfriga krigsförnödenheter i deras ägo eller kontroll, upphöra med allt vidare motstånd, samt erkänna konung Edward VII som deras lagliga suverän.

2. Alla boers utom Transvaals eller Orange River Colonys gränser samt alla krigsfångar utom Sydafrika, som äro borgare, skola, sedan de aflagt trohetseden till K. M:t, återföras till sina respektiva hemortspatser, så fort transportmedel hinna anskaffas och uppehållsmedel tillförsäkras.

3. Boers, som så önska återvända, skola ej berövas sin personliga frihet eller egendom.

4. Inga rättegångar, hvare sig civila eller kriminala, skola anhängiggöras mot de boers, som gifva sig eller så återvända, för handlingar begångna under kriget, undantagades de fall, där brott gjorts mot krigsföringens lagar, och hvilka fall af högsta befälhavaren inrapporterats till de respektiva boergeneralerna, och skola de anklagade prövas inför krigsrätt efter freds slutet.

5. Holländska språket skall läras i folkskolorna i Transvaal och Orange River Colony, där föräldrarna så önska samt talas i alla domstolar och ämbetsvärför att bättre underlätta justitiemedelningen.

6. Skjutvapen får innehafvas af personer i Transvaal och Orange River Colony till skydd, mot uttagning af lagligt tillståndsbrev.

7. Den militära administrationen i Transvaal och Orange River Colony kommer att med första möjliga ersättas af en civil regering och så fort som omständigheterna medgifva, representativa institutioner, hvilka skola leda till självstyrelse.

8. Frågan om rösträtt för infödingar skall ej upptagas till behandling förr än självstyrelse införts.

9. Ingen extra skatt skall påläggas jordägarna i Transvaal eller Orange River Colony för att bestrida krigsomskostnaderna.

10. Så fort omständigheterna det medgifva skall en kommitté, sammansatt af på platsen bosatta personer, tillsättas i hvarje distrikt i Transvaal eller Orange River Colony för att ord förändring af magistratsperson eller annan ämbetsman, med uppgift att biträda befolkningen vid återuppbyggandet af sina hem, samt bistå dem, som genom kriget blifvit oförmögna att underhålla sig själva, med föda och bostad, samt utskade, kreatur och redskap, nödvändiga för iständsättandet af jordbruket. H. M:t ställer

igen frånvaron af alla de bombastiska utslag, som utmärkte Mafeking eller liknande minnesdagar.

Ex-president Kruger har erhållit meddelande genom Hollands premiärminister att han är tillåten att återvända till sin farm vid Rustenburg.

Parlamentet och regeringen har affattat en tacksamhetsresolution till trupperna i Sydafrika. General Kitchener skall för sina tjänster föras med en titel samt en belöning af 100,000 pund sterling.

därjämte till dessa kommissionärens förfogande en summa af tre millioner pund sterling samt vill erkänna alla noter utfärdade af den Sydafrikanska republiken samt kvitton, gifna till officerarne i fält, och där dessa befinnas giltiga inför den här för särskildt tillsatta pröfningskommittén, skola dessa mottagas af de förstnämnda kommissionärerna. Därjämte är engelska regeringen villig att bistå med pengar, hvilka skola löpa räntefria de första två åren och sedan draga tre procent. Ingen utlänning eller rebell är dock berättigad till dylika lån.

Rebellerna från Kapkolonien och Natal skola mista sin rösträtt för lifstiden och ämbetsmän löpa därjämte risken att blifva anklagade för sitt deltagande i kriget, men dödsstraff skall i intet fall tillämpas som bestraffning.

Dokumentet har undertecknats af Lord Milner och general Kitchener, samt boergeneralerna. President Kruger och Dr Leyds samt boerdelegaterna i Europa, som hällits utom fredsforhandlingarne, blifvo naturligtvis överraskade och betvivlade i det längsta, att ryktet talade sanning. Kruger sågs vara mycket bedröfvad öfver utgången och utropade vid första underrättelserna "min Gud, det är omöjligt." Sedan dess har han afstångt sig från den yttre världen.

Det är nu nära två år åtta månader sedan det första skottet lossades i detta olyckliga krig. Det har till det yttersta pröfvat Englands kraft och besannat Krugers ord, att boerna skulle underkufvas för ett pris, som skulle komma verlden att häpna. Fredsvillkoren äro för boerna ej obilliga, och en del af engelsmännen känna sig nog litet missnöjda med vilkoren.

Meddelandet om fredsdraget spridds sig som en löpeld under söndagen och mottogs öfverallt med största jubel. I parlamentet uppläste Mr Balfour och Lord Salisbury villkoren under enastående ovationer. Visserligen kallnade bifallyttringarne från regeringsbankarna allt efter som villkorens liberalitet kommo i dagen, men så ökades de i proportion på den liberala sidan af huset i stället. Irändarne däremot afhöll sig från alla demonstrationsyttringar. Sir Henry-Bannerman lyckonskade å liberalernas vägnar konungen och nationen till den tredjedigt välsignade fredens återställande, samt uttryckte sin stora aktning för de forna fienderna, nu hans landsmän, hvilka militära egenskaper, ihärdighet, själupoffring och kärlek till sitt land tillvunnit dem hela världens beundran, och främst deras motståndares.

Öfver hela det britiska riket har man firat fredsdagen. Ett synes vara utmärkande på alla håll, nämligen frånvaron af alla de bombastiska utslag, som utmärkte Mafeking eller liknande minnesdagar.

Canadian Atlantic jernvägen, som på senare tiden varit på tal säges komma att förenas med C. N. R. och Clergues system.

Fiskaresträjk. Besättningarna på tolf båtar vid Delta strjuka emedan fiskeriuppköparne helt godtyckligt nedsatt priset på fisken. För liden vecka fångades 86,000 lbs vid Delta och därför utbetalades \$2,500, men denna vecka sänktes priset med 1/2 cts, men då sade fiskarna stopp. De hafva sedan ej fångat något.

Liberalerna bibehölo Ontario, ehuru det skedde på ett hår när femtio liberala valdes mot fyrtio konservativa, men sedan dess har en af de liberala ombuden afslidit. Af de rya valkretsarne gick endast Manitolin till de konservativa. Rat Portage invalde mr D. C. Cameron med 350 rösters majoritet och mr Conmee i Port Arthur erhöi en majoritet af 250 röster. Den liberala majoriteten i Ontario, som blifvit i minoritet, men mr Ross har likväl majoritet nog att kunna reda sig i parlamentet. Omräkningar och omval förekomma naturligtvis, och i de flesta fall brukar regeringspartiet härigenom blifva förstärkt. De konservativa tidningarna i Toronto påstå, att mr Ross blifvit slagen, därigenom att de stora städerna nästan enhälligt fått konservativ majoritet. Toronto "Globe", den ledande liberala tidningen i Canada medgifver också, att valbedrägerierna i West Elgin hade väckt en mycket stark indignation i provinsen ehuru naturligtvis såväl mr Ross som hans motståndare karakter och vandel i denna sak stodo höjda öfver allt tadel. Likaledes utgjorde skriket, "tid för ombyte" mycket till att resultatet blifvadt sådant som nu. Styrkan af partiorganisationen bevisas af det faktum, att ingen af de s. k. independenta kandidaterna blifvo valda, hvarke prohibicionister eller socialister. Emellertid är utgången för provinsen lycklig i alla afseenden. En erfaren och duglig regering sitter fortfarande vid styret, och en kraftig, tungt vägande opposition är framme att vaka regeringen och för att tillvarataga de intressen, som de hålla som främsta. Under sådana förhållanden borde frambringas de bästa resultaten i landets styrelse, ty en skarp och dugande opposition är af lika stor betydelse som en god regering.

Kolland. Regeringen har uppsatt följande bestämmelser för köp af kronans kolland. Anräckligt \$20.00 per acre, annat kol \$10.00 per acre, eller genom offentlig auktion, som så påbjudes. En produktionskatt af 10 cts per ton erlågges därjämte till regeringen. Icke mer än 320 acres kunna köpas af en firma.

Guldet i Saskatchewan floden kommer af ett bolag i Paris, som i dagarne bildats med \$300,000 aktiekapital, att söka utvinna på ett rationellt sätt.

Olycks händelser. En farmarbetare, Sam Watson, dött i måndags i Stony Creek nära Neepawa, under försök att rädda ett kreatur, som kommit ut i den uppsvällda strömmen.

En liten gosse i Ell, Man., blifv här om dagen död af en fallande plank under det han stod och betraktade flytningen af ett hus.

Ett rykte, att tolf galicier skulle ha drunknat i Saskatchewan floden visade sig, lyckligt nog, osant.

England har sina ögon fästade på Canada, säger prof. Robertson, commissioner of agriculture, som nyligen återvärdt från ett besök i England. Utsikterna för vidgade affärer med moderlandet har aldrig varit större än nu, och den engelska publiken är f. n. mycket intresserad i Canadensiska förhållanden. Han har haft en intervju med ministrarne i London, angående export af lifmedel från Canada till Sydafrika, samt fick löfte om, att Canada skulle få sin del af beställningarne. De canadensiska produkter, som hade sändts till Sydafrika, voro på det hela taget nöjaktiga. Angående remonter för engelska armeen, vore Canada i stånd att tillhandahålla årligen från 10 till 30 tusen stycken. Exporten af smör, ost och rökt fisk till England, som 1896 utgjorde i värde omkring 19 1/2 million dollars, hade 1901 nära nog fördubblats. Exporten af fjäderfå uppgår nu årligen till öfver 1 1/2 million dollars. England kommer därför troligen i framtiden att blifva en värdig försäljningsplats för Canadas produkter, och det är därför tid att farmarna lå klart för sig detta förhållande.

Mycket rågn har fallit öfver hela västra Canada och anställt åtskillig skada på banvallar och broar. I södra Alberta har många kreatur omkommit. Samfärdsel är naturligtvis förhindrad alldenstund vägarne blifvit ofarbara. Grödan i Manitoba står öfverallt fin, där landet ligger högt, eller där marken består af s. k. rolling prairie.

Rat-Portage. En fisktjuv, som på ett hotell i staden, lyckades nappa åt sig \$91 blifv gripen innan han hunnit festa upp alltsammans.

En fjortonårig flicka, adoptivdotter till farmaren Rosebrugh vid Hurrow, Ont., togs sig i förgäfligt försök att gifva sig med en äldre man, som var utmärkande på alla håll, nämligen frånvaron af alla de bombastiska utslag, som utmärkte Mafeking eller liknande minnesdagar.

Hveteodlare i N. W. T. hafva nu beslutat att öfversända genuina prover af No. 1 Hard till Englands kvavnägar, på det att dessa må kunna bedömma det hvete, de få emottaga af exportörer, och hviket synes vara uppblandadt med underhaltiga sorter, men det oaktadt gå under namn af No. 1 Hard.

Ett inkompetent ingenjördepartement synes Manitoba fått att dragas med. Vi påpekade för en tid sedan departementets skuld i broolyckan vid Portage la Prairie, och nu senast har departementets kläperi vid bedrifvandet af torrläggningen af Boyne-träsket väckt mycken indignation bland farmarna i Morris distriktet, som genom den felaktiga vattenafledningen fått sitta emellan. En deputation af fem farmare, af hvilka några vore skandinav uppvaktade provinaregeringen härom dagen och framlade sina klagomål. Deputat liberala var: A. T. Johnson, A. Anderson, C. P. Spaberg, C. H. Gilman och John Dickson.

Hängd mördare. Paquette hängdes i Kamloops i tisdags för mordet på Legere den 29 sistl. april.

Tågolyckor. Ett blandadt tåg på Centralbanan i New Brunswick föll igenom Wadheadmakbron. Endast eldaren dödades.

— Ett tåg lastadt med invandrarresgod, urspårade vid Napinka förliden vecka.

Eldsprutande berg finnas i Alaska och man har äfven varnat att ett af dem, Mount Blackburn, är i verksamhet.

Utlandska nyheter

Förenta Staterna. Vid öppnandet af "Elks" stora karnival i Minneapolis i måndags inträffade tre svåra olycks händelser, i det den våghalsiga "loopryttaren" som på en bicykel åker inne i en vertikal cirkelbana, "loop", föll handfäst till marken från högsta punkten, 70 fot, dock utan att slå ihjäl sig. En J. O. Davis föll 40 fot från en av vagnarne i "Ferris wheel" och på ett annat spektakel ramlade en järnpelare, nära nog dödande en person i sitt fall.

— Chicago är åter skådeplatsen för blodiga strjukuppträden. Utkörarne för de stora köttpackarefirmorna strjuka, och när leveransvagnar i måndags bemanades med non-union män, kom det till blodiga uppträden. Polisen ingrep mot strjuka och deras medhållare och under handgemängel blifvo flera lifsfarligt skadade.

— Snö föll återstades den 28 maj i New York stat och kvicksilfret sjönk till fryspunkten.

— Snöförlaget på G. N. R. urspårades i torsdags under full fart ej långt från Grand Forks. Underbart nog skadades endast en person.

Vestindien. Mount Pelee är ännu i verksamhet. Befolkningen har i det närmaste utrymt ön, enär dess undergång synes nästan vara förestående.

Jordbävningarna i Guatemala hafva också haft ett förskräckligt omfång. Flera städer hafva förstörts och många tusen människor omkommit.